

Stad 73-140.

Processt(ukken) stad Enschede.

1691.

Lucassen

c(ontr)a

Broockhuis.

Folio 1.

(linksboven:)

Exhibitum den 28 septemb(er) 1691.

Terminus over 6 weecken aut interim.

Antwoort off om beeter toe seggen peremptoir* Exceptioon Schrift** * = uitvoerbaar
voor ** verzet tot vernietiging van een zaak

Judit Broockhuis tot Vreden, g'arresteerde,

c(ont)ra

Frerick Lucassen en(de) desselves *suster* in
qualite als universele erffg(ename)n wijlen haeren
ousten *broder Lamb(ert) Luicksen*, onbesonnene
en(de) ongefondeerde arrestanten in deesen.

Achtbare Heeren Borg(er)m(eisteren) der stadt Enscheide.

1.

Soo wanneer den tit lib. 4, § 16 inst. de [paena*]

* = boete, schadeloosstelling

Folio 2.

paena temere litigantium* ahijr soo wel in usu en(de)
practicabel waer als in Gron Duitslant en(de) andere plaet-
sen, d' onbesonnene arrestanten soudent dit doontjen
niet # seeker # hebben angevangen.

* = procederen

2.

Doch het is in viridi* observantia en(de) practicabel
waer an sich d' g'arresteerde troostet, dat d' quaelijck
anvanget die piper off spoelman moet lonen, t is
toe seggen an den qualijck g'arresteerde, moet
refunderen alle costen, schaden en(de) interesse.

* = groen; fris, krachtig

3.

Videatur L. properandum* cod de jud. et peres. ad
istum tit innumeri dr. tradunt imo Lippis et
tonsorib(us) uti dicunt, hoc notum e(st).

* = zich haasten

4.

Dat nu averst d' arres[-tanten]

Folio 3.

arrestanten den condemnatoren slach van an d'
g'arresteerde alle costen, schaden en(de) interesse
toe sullen refundeeren* wil op den cop coomen
is indisputabel*.

* = vergelden, opbrengen

* = niet te betwisten

5.

Om dan daertoe allen schrupel voor d' heeren
referenten weck toe neemen.

6.

Soo segt d' g'arresteerde sub clausulis necessariis ac utilibus juriumq(ue) beneficiis et privilegiis.

7.

Hoe dat d' arrestanten seer onbesonnen koomen eischen het gerechte vierde part van d' coop-penninck van d' g'arresteerden van voor langest an **Drees van Lochum** verkoffte huis voor 495 daelder ad 123 [daelder]

Folio 4.

daelder, 15 st(uiver) salvo calculo.

8.

Sie hebben die coopsedule voor eerst niet wel naer-gesien, en t soo het lijckt in d' summa g'abuseert doch het koomt daer niet op an si hebben si diis placet salvo calculo geseit, gedenkende naer haeren sin niet te kort toe koomen, als het luck-te, maer men klopt hijr voor een dootmans deur, hijr rappet niet.

9.

Het accort, cracht welke si geerne d' betalinge nue noch NB praetenderen is a(nn)o 1668 den 2 majj gemaect, den vercoop vant huis is a(nn)o 1669 den 25 martij geschiet, af toe nemen ex documento sub A, waervan d' authenticatie ante conclu[-sionem]

Folio 5.

conclusionem wort bijbedongen.

10.

D' volle betalinge is maio 1670 geschiet relatio ad documentum.

11.

Wel wil nu geloven dat d' mombaren van d' pupillen d' cooppeninge hebben laten wech-slepen naer Vreden, sonder sich laten betalen?

12.

Niamt sanae mentis.

13.

D' mombaeren waeren verstandige mannen **Egbert Lucas** en(de) deesen soone waeren geene capitalisten, dat sij 20 jaeren kosten, soo eene so(mm)a laeten [staen]

Folio 6.

staen off niet souden eischen ten tijde van d' betalinge van het huis, waeruit dat men nu noch # t g'eischede # wilde hebben, was spruitende.

14.

T' is ridiculeus en(de) teegen alle praesumptien* rechtens.

* = vermoeden, aanname

15.

Doch om sonnen claer te demonstreren en(de) te betonen dat teegens alle reden en(de) rechte sij, dat imant eene schult 2 mael soude betalen, als alhijr soude gescheiden, soo wanneer d' betalinge niet worde bewesen.

16.

Soo sal men dan op dat sulx niet moge [ge-]

Folio 7.

geschieden c(ont)ra L. 57 ff de reg. quae dicit
bona fides non patitur*, ut idem bis** exigatur***.
17.

*** = eisen, verlangen
* = patior = dulden ** = tweemaal

Et rob. codem f tit. jure naturae aequum est
neminem cum alterius detrimento* et iniuria
NB debere fieri locupletiohem*.

* = schade
* = betrouwbaarheid

18.

Soo sal men hijrbij overleggen het aut-
henticq(ue) extract prothocol van opdracht
van het verkoffte huis de dato den 13
junij 1670, sub B.

19.

En daeruit d' betalinge bewisen gelijk sulx
nootsaeckelijck moet geschieden cum sit
facti facta ã non praesumuntur sed [indu-]

Folio 8.

indubitata* probationem** desiderant peres. ad tit.
Cod. D except. sneid. ad eund. tit. inst.

* = onbetwijfeld ** = bewijs

20.

Uit het bigevoegde document (tot bewijs
van betalinge dan tredende) blijkt dat g'com-
pareert sijn **Judit Broockhuis** met haere mombaeren.

21.

Item *borg(er)m(eisteren)* **Laurens Laersonder** en(de) **Hendrick
Becker**, beide als mombaeren NB van d' kinde-
ren van **Egbert Luickessen** en(de) sijn zall(iger) *huisvrouw*,
en(de) hebben vollencomene cessie en(de) opdracht gedaen
van **Judit Broockhuis** an **Drees van Loggums**
verkoffte huis, waerin deese praetense* schult [was]

* = op te eisen

Folio 9.

was staende en(de) moste uitbetaelt worden.

22.

Bekennende ten goeden geneugen den cooppen-
ninck den lesten met den eersten ontfangen toe
hebben, haer en(de) haer pupullen daervan onttervende,
sonder het minneste daeran meer te be-
holden, relatio.

23.

Wadt kan doch nu claerder sijn? jae, een
kint schijr soude koenen vatten, dat d' be-
talinge sij geschiet.

24.

Nimant heeft oijt gehoort, dat imant
cessie off transport hebbe gedaen, off hij
hebbe eerst sijn gelt ontfangen. [25.]

Folio 10.

25.

D' mombaeren sijn wise mannen geweest, d'

stadt Enscheide bekent, souden immers geen
cessie hebben dorven doen voor en(de) alear sij
haer pupillen penninge hadden ontfangen.

26.

Jae, soo wanneer **Judit Broockhuis** dieselve
alleene ontfangen, wadt hadden sij met d' cessie
te doone.

28.

Het is alles met ne gode hermonie toe
gegaen, d' eene het sijne, en(de) d' andere desgelijcks ge-
cregen hebbende, hebben an het werck angetastet
en(de) het huis geleverd ad document.

29.

Den ankoper tot merderder elucidatie* soude
geen gelt hebben uitge[-telt]

* = toelichting

Folio 11.

uitgetelt an d' mombaeren, als niet gesien hadde,
dat tot betalinge van d' last ware geschiet, soo
sij uit het huis hadden.

30.

Nemo ita resupinus* e(st) ut suum facile jactet L. 25 ff de probat. * = op zijn rug liggend

31.

Hij was een verstandich en(de) nau naesijnde man.

32.

Men gelovet dat noijt dergelijcke actie is getenteert*.

* = in verzoeking brengen; bedoelen

33.

Men koste hijrover breeder en(de) langer de pen-
roren, doch men sal veele een ander laten bevolen
sijn, voornamentl. d tit. de poena temere litig.

34.

Men hoop~~t~~ niet dat [~~d~~er]

Folio 12.

der oock moeten beweesen worden, dat men
an de mombairen wel en(de) wettelijck betaelt.

35.

Men mach het evenswel om reden ter neder
stellen, en(de) een off ander auteur en(de) weete
brevitatis ca(us)a et ad evitandam* ostentatio-
nem* allegeren**.

* = vermijden

* = te-koop-lopen ** = bijbrengen

36.

L 14 § 1 ff de tutorib(us) id. ipsum clare et aperte demonstrat.

37.

Videtur etiam lex, si non satis., quod tamen, 28 ff.

38.

In superfluum 29 ff supervacaneis* laborat inpen-
diis* qui solem facib(us) conatur** adjuvare

* = onnodig

* = kosten

** conor = beproeven, ondernemen

39.

Hijr is dan tot con[-fusie]

Folio 13.

confusie* van de wederpartie genooch.

* = verwarring, beschaamdheid

40.

Tot meerder confusie laet spreken peres. ad tit. cod.

de solut. n 4 roes ad eundem ff Simon van Leven
Cenjura forens. cap. 32 n. 8.

41.

Nue ist oock indisputabel q(uo)d solutio quamlibet liberationem obligatonis den otet l. 52 et 54
ff de solutionib(us) dr. roesig sneid. ad tit inst. quib(us)
modis tolritur obligatio.

42.

Nue cnsteert claerlijck ex dictis dicendis nobiliter(us)
supplendis dat d' g'arresteerde die expceptie solutionis
competere, waeruit consequueert tibi ad versus
me non competit ao.

43.

Exceptio facti seu litis [finitae]

Folio 14.

finitae, enim e(st) exceptio solutionis, quae datur est,
qui solvit ad versum eum, qui rursus petit ut hic
solutione enim quod debetur tollitur ois obligatio
ut dictum Rosbach prax. civi. d except. tit 41.

44.

Hijrmede sich dan bedienende.

Sal d' g'arresteerde dieselve objjcieren
idq(ue) oi meliori modo via ac forma juris
gelijck sij dan concludendo tot
admissie van dieselve is conten-
derende consequenter tot cost- en(de)
schadeloose absolutie van des [onbeson-] {vervolg p. 21}

Folio 15.

(links boven:) A.

Copie.

Op dato den 25-en meert in anno 1669 is de e(dele) **Judith Broeckhuijsz**, g'assistiert met haeren *swager* **Hend(rick) Becker**, als mumbaer in deese saecke, neffens mumbaeren, als **Jan Becker** ende **Albert Stroeijnck**, wegens haeren *voorsoon* **Frerick Becker** genaempt, ten overstaen als meede **Hend(rick) Becker** ende *borg(er)m(eister)* **Laurens Laersunder**, sijnde mumbaeren wegens **Egbert Luijckes** sijn *kinderen*, in gevolg van gedaene kercken spraecke bij bernender keersen uijthganck an den meest hogenden te verkoopen gesinnet, haer eijgen, frijen allodiael, toebehoerige huijsz, liggende tuschen de behuijsinge van **Jacob Helminck**, als **Lucas Verwoelde**, met enen hoff daer achter, schietende met den eenen ende an **Jan Elferinck** sijn behuijsinge, soo diesolvige tegenwoordich in sijn bepaelinge licht. Edoch voorbeholden moet jaerlijx tot tijnst betaelt worden an den tijnstheer eenen stuijfer up S(int) Thomas* avont, welcken tijnst den coper sall tot sijnen laste aennemen. Anno 69.

* = 21 december

Erstlick sal d' betaelinge gescheen bij daelers
van dertich st(uiver) t' stuck. [Twn 2-en]

Folio 16.

Ten 2-en, wie met 10 dal(e)r sal koomen te v(er)hogen, sall

daervan eenen genieten tot treckgeldt ende sal met minder als met enen dall(er) mogen gehoget worden.

Ten 3-en, sal d' betaelunge geschien in drie gelijcke terminen, het eerste up aenstaenden maij met den aentast, het tweede up naestvolgenden Michaeli, ende het derde ende leste up naestvolgenden maij in a(nn)o 1670.

Ten 4-en, met sijn alde ende nije toebehorige recht ende gerechticheijt, eert-, negel- ende paelvast.

Ten 5-en, soo imandt coper bleeff bij uijthganck der keerse sall gehalten weesen sufficiente cautie te stellen, de welcke borge, soo wel als den aencoper voor de betaelunge sall convenibel* sijn.

* convenabel = passend, betamelijk

Ten 6-en, sall d' ancoper tot wincop* betaelen 3 fierdell biers sunder cortinge, ende den verkooper een fierdel, sall oock gehalten sijn den aenkooper ten wijnkop* te betaelen eenen rosenobel sunder cortinge, bij aldien den verkooper coper bleeff sall hij vrij weesen van den wijncop* en treckgeldt.

* = koop bekrachtiging, oorspronkelijk beklonken met wijn

Dienvolgens wort ingesatt het voorbenoempte huijsz up 450 dal(e)r.

Claes Hoetmaecker met 10 dall(er) gehoget.

Hind(rick) Becker met 10 dall(er) gehoget. **[Egbert]**

Folio 17.

Egbert Adams met 5 dall(er) gehoget.

Claes Hoetmaker met 5 dall(er) verhoget.

Egbert Adams noch met 5 dall(er) verhogett in plaetsz **Drees van Lochum**, alsoo blift **Drees van Lochum** coper.

Egbert Adams borge.

Bekenne ick, **Lucas Hend(riks) Becker**, ontfangen te hebben 3 rijxdael(e)r wegens den rosenobel tot wijncop voor mijn *moeije* **Judith Broeckhuijsz**.

Jan Becker.

Henderick Becker.

Laurense Laersunder.

Albert Stroeijnck.

Ick, **Egbert Luijcks**, bekenne ontfangen te hebben van **Andrees van Lochum** twee g(ulden), tijt stuij(ver).

Bekennen wij, onders(chreven) mumbaeren ontfangen te hebben het eerste termijn, sijnde hondert unde sestich dall(er), den daler van 30 st(uiver) up deesen hueszcoop, den 15 maij 1669.

Jan Becker.
Albert Stroeijnck.

Deesen cooppeninck is ten vullen betaelt
in maio 1670.

Jan Becker.

Folio 18.

(links boven:) B.

Extractus prothocolli.

Anno 1670, den 13 junij.

In peno senatu.

In eigenaer persoon eerscheenen **Judit Broeckhuis**, geassisteert mett **Hendrick Becker**, als haeren *swager* ende tot deeser saecken gerigtelijck geconstitueerden mombaer, voorts **Jan Becker** en **Albert Stroinck**, als *oemen* ende mombaren van **Frerick Becker**, *soontjen* van d' voorsc(hreven) comparantinne **Juditt** ende haeren buijtenlandts voor lange jaeren vertrockenen *eheman* **Lucas Becker**, item *borgerm(eister)* **Laurens Laersunder** ende **Hendrick Becker**, even genaemte beijde als mombaren van d' *kinderen* van **Egbert Luicksen** en sijn sal(iger) *huisvrouw* **Geesken Brouwer**, ende deeden in qualiteit voorsc(hreven) onweederropelijcke cessie ende overdragt van haer comparantinnen ende der gem(elte) pupillen eigendomelijcke huis ende hoff, gelijk [het]

Folio 19.

hetzelve als een vrij allodiael ende onbekommert goedt (edoch den thinsheer sijn regt van 1 st(uiver) thins jaerlix op S(in)t Thoma avont te betaelen voorbeholden) alhijr is geleegeen tusschen huisen en hoven van **Jacob Helmich** ende **Lucas Verwoolt**, schietende mett den eenen einde aen der stadts straete en mett den endren einde des hoffs aen **Jan Elverincks** huis.
Daer voor sij, comparanten qqa., den geheelen cooppeninck, den lesten penninck, mett den eersten, vollenkomen, en ten geneugen bekanden ontfangen te hebben,
deeden des weegen van t' voorn(oemde) verkoffte huis ende hoff mitts deesen cessie ende vertignisse* mett hande ende mett monde, als regt was, haer ende haere pupillen daervan mitts deesen ontervende ende den aencoperen ende haeren erffgenaemen daermeede [erfflijck]

* = afstand doen van

Folio 20.

erffelijck wederomme beervende, sonder dat sij, transportanten, daeraen het allgeringste meer behielden, nog te verwagten waeren, mett belofften van waerschap, breederen inholt des verseegeelden brieves.

Pro vero extractu.

Hend(rick) Engelb(ert) Stockman, *secret(arius)*.

Folio 21. {vervolg van p. 14}

onbesonnenen en(de) ongefundeerden
arrestanten eisch en(de) conclusie
offte contendeert als etc. Salvis.

Folio 22.

Andwoordt off peremptoir exception[s]scrifft voor
Judijt Broockhuijs tot Vreedem, g' arrestteerde etc.
c(on)tra

Freerick Lucassen en desselves *suster*; in
qualite als universele erffgen(amen) wijlen haeren
oudesten *brooder* **Lambert Lucassen**, on-
besonnenen en(de) ongefundeerden arrestante
in deesen.

A(nn)o 1691.

personen

Adams, Egbert,	17,	
Becker, Frerick, zoontje van Lucas Becker en Judith Broekhuis,	18,	
Becker, He/ind(e)rick, zwager van Judith Broekhuis, borgermeister,		8,15,16,17,18,
Becker, Jan, broer van vertrokken Lucas Becker,	15,17,18,	
Becker, Lucas, (weg), x Judith Broekhuis,	18,	
Becker, Lucas Hendricks, neef van Judith Broekhuis,	17,	
Broeckhui(j)s/z, Judith/Juditt/Judijt, x Lucas Becker, (weg),		15,17,18,22,
Broockhui(j)s, Judi(j)t, te Vre(e)den,		o,1,8,10,22,
Brouwer, Geesken, +, x Egnert Luicksen,	18,	
Elferinck, Jan,	15,	
Elverinck/s, Jan,	19,	
Helmich, Jacob,	19,	
Helminck, Jacob,	15,	
Hoetma(ec)ker, Claes,	16,17,	
Laerso/under, Laurens/e, borgermeister,		8,15,17,18,,
Lochum, Drees van,		3,17,
Loggum/s, Drees van,	8,	
Lucas, Egbert,	5,	
Lucassen,	o,	
Lucassen, Fre(e)rick, broer van Lambert,	1,22,	

Lucassen, Lambert, +, broer van Frerick,	22,	
Luick(es)sen, Egbert, x Geesken Brouwer, +,	8,18,	
Luijckes, Egbert, met kinderen,	15,	
Luijcks, Egbert,	17,	
Luicksen, Lambert, +,	1,	
Stockman, Hendrick Engelbert, secretarius,	20,	
Stro(e)i(j)nck, Albert, x Becker, zus van vertrokken Lucas,		15,17,18,
Verwoelde, Lucas,	15,	
Verwoolt, Lucas,	19,	

plaatsen

Duitslant,	2,
Enschede,	o,
Enschede,	1,
Gron (?),	2,
Vre(e)den,	1,5,22,